

УПРАВЛІНСЬКІ ІНСТРУМЕНТИ ЗМІЦНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено сутність інвестиційної спроможності підприємства та роль фінансових, стратегічних і організаційних інструментів у її зміцненні. Проаналізовано механізми підвищення інвестиційних ресурсів, привабливості для інвесторів і ефективності інвестиційних проєктів, що сприяє зростанню ринкової вартості та конкурентоспроможності підприємства.

Ключові слова: інвестиційна спроможність, управлінські інструменти, стратегічне управління, інвестиційна привабливість.

MANAGEMENT TOOLS FOR STRENGTHENING THE INVESTMENT CAPACITY OF AN ENTERPRISE

Abstract

The essence of an enterprise's investment capacity and the role of financial, strategic, and organizational tools in its enhancement have been investigated. Mechanisms for increasing investment resources, investor attractiveness, and the efficiency of investment projects have been analyzed, contributing to the growth of the enterprise's market value and competitiveness.

Key words: investment capacity, management tools, strategic management, investment attractiveness.

Вступ

В нинішніх ринкових умовах, які характеризуються зростанням ризиків та посиленням економічної конкуренції за інвестиційні ресурси, питання зміцнення інвестиційної спроможності підприємств набуває особливої актуальності. Дефіцит фінансових ресурсів, висока вартість капіталу та обмежений доступ до зовнішнього фінансування зумовлюють необхідність формування ефективної системи управління інвестиційною діяльністю на рівні підприємства. За даними Світового банку [1] та Міжнародного валютного фонду [2], нестабільність макроекономічного середовища суттєво впливає на інвестиційні потоки та структуру капіталовкладень, що підсилює потребу у впровадженні адаптивних управлінських механізмів на мікрорівні. Водночас сучасні підходи до стратегічного менеджменту доводять, що довгострокова конкурентоспроможність безпосередньо залежить від здатності компанії акумулювати та ефективно використовувати інвестиційні ресурси.

Результати дослідження

Інвестиційна спроможність підприємства це така його властивість, яка визначає здатність акумулювати, мобілізувати та ефективно використовувати інвестиційні ресурси для реалізації довгострокових стратегічних цілей [3]. Вона формується під впливом низки внутрішніх і зовнішніх чинників, що складають мультифакторну систему управління інвестиційною діяльністю. До внутрішніх ресурсів належать фінансові засоби, виробничі потужності, інтелектуальний капітал, система корпоративного управління і внутрішні процеси, що забезпечують прогнозування, планування і контроль інвестиційних проєктів. Зовнішні зв'язки і можливості формуються через державні програми підтримки, інтеграцію в фінансові ринки, участь у взаємовигідних партнерствах і доступ до інвесторських мереж, що підвищують привабливість компанії для капіталовкладень.

У системі управління інвестиційною спроможністю підприємства функцію залучення ресурсів виконують фінансово-інвестиційні інструменти, які виступають водночас механізмом оптимізації структури капіталу та зниження вартості фінансування [4]. Раціональне поєднання власних і позикових джерел формує фінансовий леверидж, що за умови контролюваного рівня ризику забезпечує приріст рентабельності власного капіталу. У цьому контексті кредитування, лізинг та страхування розглядаються як елементи інтегрованої системи фінансового менеджменту, спрямованої на підтримання ліквідності, платоспроможності та інвестиційної активності підприємства.

Кредитні механізми дозволяють оперативно мобілізувати капітал для реалізації інвестиційних

проектів, забезпечуючи прискорення оновлення основних засобів та впровадження інновацій. Лізинг, своєю чергою, мінімізує початкові капітальні витрати й сприяє гнучкому управлінню активами, що особливо важливо в умовах технологічної динаміки. Страхування інвестиційних ризиків знижує рівень невизначеності та підвищує інвестиційну привабливість підприємства для зовнішніх стейкхолдерів.

Ефективність застосування зазначених інструментів суттєво зростає за умови їх інтеграції у систему стратегічного планування. Використання фінансового прогнозування, бюджетування інвестиційних програм, оцінювання вартості капіталу та аналізу чистої приведеної вартості (NPV) забезпечує обґрунтованість управлінських рішень щодо доцільності інвестицій.

Додатковим каталізатором виступає цифровізація фінансових процесів: впровадження ERP-систем, автоматизованого управлінського обліку та аналітики великих даних дозволяє підвищити прозорість фінансових потоків і оперативність контролю за реалізацією інвестиційних проектів.

Таким чином, фінансово-інвестиційні інструменти у поєднанні з сучасними технологічними рішеннями та стратегічним управлінням формують основу для системного зміцнення інвестиційної спроможності підприємства. Підприємства, які системно їх застосовують, формують стійку архітектуру інвестиційного менеджменту. Це забезпечує економічний ефект, який по-перше, проявляється у підвищенні рівня інвестиційних ресурсів та ефективності використання кожної грошової одиниці через оптимізацію вартості капіталу та управління грошовими потоками, що створює додатковий потенціал для реінвестування.

По-друге, це приводить до зростання привабливості підприємства для зовнішніх інвесторів. Адже підприємство демонструє прогнозованість фінансових результатів, контроль над ризиками та здатність генерувати стабільний грошовий потік, що позитивно впливає на його кредитний рейтинг і ринкову оцінку. Як наслідок, знижується премія за ризик і вартість залученого капіталу.

По-третє, відбувається збільшення частки прибуткових інвестиційних проектів. Використання сучасних методів оцінювання ефективності та системне здійснення моніторингу реалізації інвестиційних програм забезпечують підвищення рентабельності вкладеного капіталу та скорочення строків окупності. У довгостроковій перспективі це сприяє зростанню ринкової вартості підприємства та формуванню його стійких конкурентних переваг.

Висновки

Отже, інтегроване використання фінансових, стратегічних і організаційних інструментів підвищує рівень інвестиційних ресурсів, привабливість для інвесторів та частку прибуткових проектів, що сприяє зростанню ринкової вартості підприємства та зміцненню його конкурентних позицій. А системне застосування фінансово-інвестиційних інструментів (кредитування, лізинг, страхування, оптимізація структури капіталу) у поєднанні зі стратегічним плануванням і цифровізацією фінансових процесів забезпечує обґрунтованість управлінських рішень та мінімізацію ризиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. World Bank. (2025, June 16). FDI flows to developing economies drop to lowest level since 2005 [Press release]. World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2025/06/16/foreign-direct-investment-in-retreat>.
2. International Monetary Fund. (2025, April 22). Global Financial Stability Report: Enhancing resilience amid uncertainty. IMF. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/GFSR/Issues/2025/04/22/global-financial-stability-report-april-2025>.
3. Полозова Т. В. Сутність поняття "інноваційно-інвестиційна спроможність підприємства". Ефективна економіка та менеджмент: теорія і практика : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 14-15 листопада 2014 р..Національний гірничий університет. У 2-х частинах. Дніпропетровськ: Видавничий дім "Гельветика", 2014. Ч. 2. С.139-142. URL: <http://openarchive.nure.ua/handle/document/7056>.
4. Єлєцьких, С. Я. Фінансові інструменти забезпечення стійкого розвитку соціально економічних систем : монографія / під заг. ред. С. Я. Єлєцьких. Краматорськ–Тернопіль : ДДМА, 2025. 149 с.

Гуцул Тетяна Олександрівна – здобувач І (бакалаврського) рівня вищої освіти кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна.

Науковий керівник: **Віталій Володимирович Зянько** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна.

Hutsul Tatyana – Bachelor's degree student, Department of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine.

Supervisor: **Zianko Vitalii** – Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine.